

Zenei életünk

A SZEGEDI FILHARMONIKUS EGYESÜLET évadnyitó hangversenye megfelelt a várakozásoknak. Tömör hangzás, jellegzetesen kiművelt összjáték jellemezte főleg Weber Bűvös vadász-nyitányát. Ritkán hallottuk a szegedi filharmóniát ilyen frappáns megnyilatkozásban. Örömmel állapítjuk meg, hogy ez a kiváló együttes mindjobban el tudja érni játék közben a kívánt illúziót, mindinkább fogékonyvá válik a finomabb művészi árnyalatok megéreztetésére. Kár volna azonban a vendégkarnagyot, Csilléry Béla dr.-t, a Székesfővárosi Zenekar igazgató-karnagyát csupán azért zárni ki a zenekar sülkeréből, mert még fiatal. Epen a fiatalos hévnek válják dícséretére, hogy a Weber-nyitány hangzásai olyan erőteljesen, egységesen és mégis bölcs mérséklettel törtek fel. Csilléry dirigálása mértékletes volt, önuralommal és egyben komoly szak tudással és tekintélyes tapasztalati anyaggal felkészülve vezette aprólékos, gondos előkészítés után a zenekart Beethoven harmadik szimfóniájában, az Eroicában is. Dirigáló technikájában, amely már sokszor szinte túlságosan puritán, határozottan meglátszik az utóbbi idők nagy iskolázottsága, olaszországi tanulmányainak gyakorlati eredménye. Szerény, komolyságában is megnyerő egyénisége, amely az ember, és ezáltal még a dirigens mögé is elrejtí a patinás hegedűművészt, tárgyilagosan csak magát a művet akarja interpretálni, nem csinál a pódiumon akrobatamutatványokat, és ezért talán a külsőségekre vadászó törzs-koncertlátogatók előtt nem imponál eléggé. Az Eroicának azért mégis inkább csak két szélső tétele sikerült kifogástalanabban, a második tétel gyászindulója kissé gyors volt, a sforzandók itt-ott ellaposodtak, különösen pedig a kezdések, bevágások nem voltak mindig határozottak, akárcsak a scherzo-tétel kürtszólómai. Az ok talán inkább az, hogy zenekar és dirigens nem szoktak össze eléggé. Az Eroica fensége azért így is megrendített, és mindig újra feltehetnők a kérdést, hogy miért rajzolja Beethoven ennyire egyszerű eszközökkel egy hősi élet és halál nagyszerűségét — püznok nélkül! — A műsoron szereplő Bruch-hegedűverseny kissé színtelennek, laposnak, érdektelennek tűnt fel, bár a vendégművész, Szegedy Sándor, az újvidéki konzervatórium tanára

szép felkészültséggel, alapos technikai tudással, de kissé megilletődve és kelletlenül kevesebb hajlékonysággal és hévvel játszott. A hangversenyt bevezető tartalmas előadásban Fricsay Ferenc, a szegedi filharmónia igazgató-karnagyja, nemcsak az egyesület munkásságának eredményeire, hanem a műsorra kerülő szimfónia szépségeire is felhívta a figyelmet; — előadását a zenekar egyes tematikus részletek bemutatásával illusztrálta, Fricsay karnagy igen stílusos vezényletével. Szeged közönsége megelégedéssel veheti tudomásul, hogy Fricsay karnagy anynyi önfeláldozással és szak tudással igyekszik filharmóniánkat továbbfejlesztetni. Nagyon kívánatos volna, hogy a zenekarnak vonóskarát mielőbb kibővítsék, hogy mind a vonós-, mind a fúvós-karban a szólamvezetők állandó jelleggel bíró tagjai legyenek a zenekarnak, nehogy ez a kiváló együttes, amelynek teljesítőképességét Fricsay karnagy fáradozásai ilyen magas színvonalra emelték, bármily esélynek kitéve működési lehetőségeiben korlátokba szoruljon, mert ez mind a színház operaelőadásait, mind pedig a templomkórusok ünnepi zenéjét is hátrányosan befolyásolná. Szeged közönsége teltházzal jutalmazta meg ezúttal is Fricsay Ferenc nagyértékű kultúr-munkáját.

ZATHURECZKY EDE, a kiváló zeneakadémiai professzor és egészen rendkívüli tehetségekkel és művészi tudással megáldott hegedűművészünk is el látogatott Szegedre. Harmónia-bérletben rendezett hegedűestjét csak a legnagyobb elragadtatással hallgathattuk, és azzal a meggyőződéssel, hogy benne a mai hegedűművész-gárdának egyik legkiválóbbját ünnepeljük, akinek keze alól méltán kerül ki annyi jeles hegedűsünk. Változatos műsora nemcsak csupa technikai bravúrarabokból állt, mert mind a stílusosan előadott Locatelli-sonátában (B-dur), mind Schumann csodálatosan, szinte újszerűen és maian hangzó d-moll-sonátájának középtételeiben és Zsolt Nándor bensőséges melegségű Berceuse-ében páratlan finomsággal szólaltak meg hegedűjének fémhúrjai, — mert Zathureczky csak ilyeneken játszik. A tíz Bartók-féle gyermekdal is, így Zathureczky átírásában, szinte új felnyt kapott, dallamszerűsége jobban előtérbe lépett és zongoraszólólamának bizarr színei a hegedű légtiesen finom hangjá-

ban nagyobb egységbe tömörültek. Még ennek a kiváló művésznek is legvégső erőtartalékait tette próbára a Bach g-moll-szólószonáta fúgájának szólamszerkezete, míg a Presto-nak könnyedén folyó futamai, Suck appassionato-jának szenvedelmes világa, a Paganini-Capriccio jellegzetes fogásai, a Zathureczky remek átírásában előadott Francouer-rondó kecses dallamvonalai igen szépen érvényesültek, és a Hindemith-darab szépsége is kellemesen lepett meg. Zathureczky Szege-den ritkán látható tomboló sikert aratott és ebben a sikereiben osztozott B. Rácz Lili, bajai zeneiskolai tanárnő, aki meglepő készséggel és ráteremtséggel látta el a zongorakiséret művészi feladatát.

Az iskolánkívüli Népművelési Bizottság első kamarazenekőri hangversenyén RÖSLER ENDRE operaházi tag-ária- és dalestje szintén figyelemreméltó művészi esemény volt. Ismert klasszikus áriákat énekelt a jónévű művész igen kultúrált, hajlékony előadásban. Talán a két Schubert-dal, az olasz opera néhány remeke, egy Mozart-ária és általában a régi klasszikus operaművészet énekstílusa engedte legjobban érvényesülni hangja igazi csengését. Wehner Tibor zongoraművész stílusos, de kissé erős zongorajátéka mellett is jó felfogásban hangzottak el a modernebb Kodály- és Strauss-dalok.

K. I.

Művészet

A városi múzeumban a nyár folyamán Tápai Lajos állította ki képeit. A temperával festett zsánerképek tárgyukat főként a szegedi népéletből veszik. Művészi mondanivalójuk is a temperatechnikához igazodik, ennél fogva uralkodik bennünk a grafikus és dekoratív elem. Szerephez jutnak a vonalak és a nagy egységes foltok, melyek a domináló meleg barna, narancs, citrom, és fehér színekkel együtt hozzák létre a dekoratív képhatást. A virtuóz technika mellett a képek megjelenési formája szinte a plakátszerűségig egyszerű, mégis a plakát lényegétől az választja el, hogy a háromdimenziós képhatást megtartja.

Tápai festészetének fő értéke a rajzban rejlő jellemző erő és a komponáló készség, amely mindig ügyes elrendezésű, kiegyensúlyozott hatású képeket hoz létre. Alakjai karakterisztikus alföldi típusok.

A következő kiállító Csizmazia Kálmán nem komponáló, hanem inkább a természetet interpretálja. Munkáiban azonban nem nyilatkozik meg kialakult művészi felfogás. Képei szemlélésénél talán az új tárgyilagosság elvei jutnak először eszünkbe, de ezek alkalmazásában nem vonja le a végső következtetéseket, ezért nincs meg nála a plasztikai kiépítettség és a szigorú rajz. Ha pedig úgy akarjuk felfogni képeit, mint

naturalista szellemű ábrázolásokat, akkor hiányzik belőlük a festői lágy-ság, és az atmoszféra. Legjobban megoldott feladatai azok, amelyekben a vonalas hatás érvényesülhet. Arc-képein, bár hasonlítanak, ugyanaz a háttározottan művészi magatartás mutatkozik meg. Egyébként művein meglát-szik, hogy azokat szeretettel és gondal-készíti el.

Mihály István festői elindulása az első világháború előtti időre esik; akkor alakultak ki festői adottságai és ezekből következnek mai pikurájának jellegzetességei. Képei naturalista meglátása természetfelvételek, amelyeken az ezüstszürke atmoszféra dominál, s azok a legsikerültebb munkái, amelyek ezen látási mód elveit következetesen keresztül viszi. Ilyenkor egy-egy tájképén finom líra ömlik el és több egészen pompás munka található közöttük. Többször megkísérli a keveretlen narancs, utramarin, cinóber és más színek élénk ragyogását kicsilllogtatni a szürkés alaptónusból; ez azonban nála megbontja az egységet és dízsharmóniát okoz. Ritkábban foglalkozik kompozíciókkal is, de ezekből hiányzik a szilárd szerkezet és erőteljes hatnak. Szorgalmas és talán a legtermékenyebb szegedi festő.

DOROGI IMRE

